

POSTĘPOWANIE CYWILNE

Włodzimierz Głodowski
Joanna Mucha

2. WYDANIE

MINIREPETITORIUM

LEX

a Wolters Kluwer business

POSTĘPOWANIE CYWILNE

Włodzimierz Głodowski
Joanna Mucha

2. WYDANIE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2015

Stan prawny na 10 lipca 2015 r.

Wydawca
Agata Jędrasik

Redaktor prowadzący
Joanna Maź

Opracowanie redakcyjne
Magdalena Mościcka-Podstawka

Łamanie
Andrzej Gudowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawoLubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-8273-1
2. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	21
Wstęp	23

Część I. Wykład

Rozdział 1

Wiadomości wstępne	27
1.1. Pojęcie i rodzaje postępowania cywilnego	27
1.2. Pojęcie sprawy cywilnej	30
1.3. Stosunek postępowania cywilnego do postępowania karnego	31
1.4. Stosunek postępowania cywilnego do postępowania administracyjnego	33
1.5. Zasięg terytorialny norm procesowych oraz ich stosowanie w czasie	34

Rozdział 2

Przesłanki procesowe	36
2.1. Przesłanki procesowe – pojęcie, podział	36
2.2. Dopuszczalność drogi sądowej	38

Rozdział 3

Zasady naczelnego postępowania cywilnego	39
--	----

Rozdział 4

Właściwość sądu i wyłączenie sędziego	45
4.1. Rodzaje właściwości sądu	45
4.2. Właściwość rzeczowa	47
4.3. Właściwość miejscowa	48
4.4. Właściwość funkcyjna	51
4.5. Wyłączenie sędziego	51

Rozdział 5

Czynności postępowania	53
5.1. Czynności procesowe	53
5.2. Pisma procesowe	55
5.3. Doręczenia	57
5.4. Rodzaje doręczeń	58
5.5. Posiedzenia sądowe	60
5.6. Terminy w postępowaniu cywilnym	62

Rozdział 6

Koszty postępowania	65
6.1. Pojęcie i rodzaje kosztów postępowania	65
6.2. Koszty sądowe	65
6.3. Koszty działania pełnomocnika procesowego	67
6.4. Koszty działania strony	67
6.5. Koszty mediacji	68
6.6. Zasady ponoszenia kosztów postępowania	68
6.7. Zwolnienie od kosztów sądowych	70
6.8. Pomoc prawna z urzędu	71

Rozdział 7

Postępowanie procesowe przed sądem I instancji	73
7.1. Powództwo i jego rodzaje	73
7.2. Uczestnicy postępowania	74
7.3. Pozew i wszczęcie postępowania	77
7.4. Zawieszenie i umorzenie postępowania	78
7.5. Obrona pozwanego	81
7.6. Rozprawa	83

7.7. Postępowanie dowodowe	86
7.8. Środki dowodowe	88
7.9. Mediacja, postępowanie pojednawcze, ugoda sądowa	92
Rozdział 8	
Postępowania odrębne	96
8.1. Postępowanie w sprawach małżeńskich (art. 425–452 k.p.c.)	97
8.2. Postępowanie w sprawach między rodzicami a dziećmi (art. 453–458 k.p.c.)	99
8.3. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (art. 459–477 ¹⁶ k.p.c.)	100
8.4. Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania (art. 478–479 k.p.c.)	103
8.5. Postępowanie nakazowe i upominawcze (art. 484 ¹ –505 k.p.c.)	103
8.6. Postępowanie uproszczone (art. 505 ¹ –505 ¹⁴ k.p.c.)	106
8.7. Europejskie postępowania w sprawach transgranicznych (art. 505 ¹⁵ –505 ^{27a} k.p.c.)	107
8.8. Elektroniczne postępowanie upominawcze (art. 505 ²⁸ –505 ³⁷ k.p.c.)	109
8.9. Inne postępowania odrębne (art. 479 ²⁸ –479 ⁷⁸ k.p.c.)	111
Rozdział 9	
Orzeczenia sądowe	113
9.1. Rodzaje orzeczeń sądowych	113
9.2. Zasady wyrokowania	113
9.3. Wyrok – jego rodzaje i budowa	115
9.4. Nakazy zapłaty	117
9.5. Postanowienia	117
9.6. Sprostowanie, uzupełnienie i wykładnia orzeczeń (rektyfikacja orzeczeń)	118
9.7. Prawomocność, wykonalność i skuteczność orzeczeń	119

Rozdział 10

Środki zaskarżenia	121
10.1. Pojęcie i podział środków zaskarżenia	121
10.2. Apelacja (art. 367–391 k.p.c.)	122
10.3. Zażalenie (art. 394–398 k.p.c.)	127
10.4. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego (art. 398 ²² i 398 ²³ k.p.c.)	129
10.5. Skarga kasacyjna (art. 398 ¹ –398 ²¹ k.p.c.)	130
10.6. Wznowienie postępowania (art. 399–416 ¹ k.p.c.)	134
10.7. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424 ¹ –424 ¹² k.p.c.)	137

Rozdział 11

Postępowanie nieprocesowe	141
11.1. Uwagi wstępne	141
11.2. Właściwość i skład sądu	142
11.3. Uczestnicy postępowania nieprocesowego	143
11.4. Wszczęcie postępowania	143
11.5. Posiedzenia sądu	144
11.6. Inne kwestie dotyczące przebiegu postępowania	145
11.7. Orzeczenia sądu	146
11.8. Środki zaskarżenia	148
11.9. Koszty postępowania	150

Rozdział 12

Postępowanie zabezpieczające	151
12.1. Cel postępowania zabezpieczającego i przesłanki zabezpieczenia	151
12.2. Uczestnicy postępowania zabezpieczającego	152
12.3. Właściwość sądu	153
12.4. Przebieg postępowania zabezpieczającego	153
12.5. Orzeczenie w przedmiocie zabezpieczenia	154
12.6. Upadek zabezpieczenia	155
12.7. Uchylenie albo zmiana postanowienia o zabezpieczeniu	156
12.8. Roszczenie odszkodowawcze obowiązanego	156
12.9. Rodzaje i sposoby zabezpieczeń	156

Rozdział 13

Postępowanie egzekucyjne	159
13.1. Uwagi wstępne	159
13.2. Etapy postępowania egzekucyjnego	160
13.3. Podmioty postępowania egzekucyjnego	163
13.4. Rodzaje i sposoby egzekucji	163
13.5. Warunki dopuszczalności egzekucji	165
13.6. Ograniczenia egzekucji	170
13.7. Zawieszenie egzekucji	171
13.8. Umorzenie postępowania egzekucyjnego	172
13.9. Skarga na czynności komornika	173
13.10. Powództwa przeciwegzekucyjne	175

Rozdział 14

Sąd polubowny (arbitrażowy)	178
14.1. Zapis na sąd polubowny	178
14.2. Arbitrzy sądu polubownego	180
14.3. Postępowanie przed sądem polubownym i wyrok sądu polubownego	181
14.4. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego	183
14.5. Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej	185

Rozdział 15

Międzynarodowe prawo postępowania cywilnego	188
15.1. Pojęcie i źródła międzynarodowego prawa postępowania cywilnego, europejskie prawo postępowania cywilnego	188
15.2. Pojęcie i rodzaje jurysdykcji krajowej	190
15.3. Immunitet sądowy i egzekucyjny	192
15.4. Uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego	192

Część II. Prawo

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego	197
Tytuł wstępny. Przepisy ogólne	199
CZĘŚĆ PIERWSZA. POSTĘPOWANIE ROZPOZNAWCZE	202
Księga pierwsza. Proces	202
Tytuł I. Sąd	202
Dział I. Właściwość sądu	202
Rozdział 1. Właściwość rzeczowa	202
Oddział 1. Podstawy właściwości	202
Oddział 2. Wartość przedmiotu sporu	204
Rozdział 2. Właściwość miejscowa	206
Oddział 1. Właściwość ogólna	206
Oddział 2. Właściwość przemianowa	206
Oddział 3. Właściwość wyłączna	208
Oddział 4. Przepisy szczególne	209
Dział II. Skład sądu	210
Dział III. Wyłączenie sędziego	211
Tytuł II. Prokurator	213
Tytuł III. Organizacje pozarządowe	214
Tytuł IIIa. Państwowa Inspekcja Pracy	216
Tytuł IIIb. Powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów	216
Tytuł IIIc. Podmioty uprawnione do udziału w postępowaniu na podstawie odrębnych przepisów	217
Tytuł IV. Strony	217
Dział I. Zdolność sądowa i procesowa	217
Dział II. Współuczestnictwo w sporze	219
Dział III. Interwencja główna i uboczna	220
Dział IV. Przypozwanie	222
Dział V. Pełnomocnicy procesowi	222
Tytuł V. Koszty procesu	227
Dział I. Zwrot kosztów procesu	227
Dział II. Pomoc prawna z urzędu	232

Tytuł VI. Postępowanie	238
Dział I. Przepisy ogólne o czynnościach procesowych	238
Rozdział 1. Pisma procesowe	238
Rozdział 2. Doręczenia	247
Rozdział 3. Posiedzenia sądowe	254
Rozdział 4. Terminy	260
Rozdział 5. Uchybienie i przywrócenie terminu	261
Rozdział 6. Zawieszenie postępowania	262
Dział II. Postępowanie przed sądami	
pierwszej instancji	267
Rozdział 1. Mediacja i postępowanie pojednawcze	267
Oddział 1. Mediacja	267
Oddział 2. Postępowanie pojednawcze	272
Rozdział 2. Pozew	273
Rozdział 3. Rozprawa	281
Dział III. Dowody	287
Rozdział 1. Przedmiot i ocena dowodów	287
Rozdział 2. Postępowanie dowodowe	289
Oddział 1. Przepisy ogólne	289
Oddział 2. Dokumenty	291
Oddział 3. Zeznania świadków	294
Oddział 4. Opinia biegłych	299
Oddział 5. Oględziny	301
Oddział 6. Przesłuchanie stron	302
Oddział 7. Inne środki dowodowe	303
Rozdział 3. Zabezpieczenie dowodów	305
Dział IV. Orzeczenia	306
Rozdział 1. Wyroki	306
Oddział 1. Wydanie wyroku	306
Oddział 2. Natychmiastowa wykonalność	
wyroków	311
Oddział 3. Wyroki zaoczne	313
Oddział 4. Sprostowanie, uzupełnienie	
i wykładnia wyroków	316
Rozdział 1a. Nakazy zapłaty	317
Rozdział 2. Postanowienia sądu	317
Rozdział 3. Prawomocność orzeczeń	320

Dział V. Środki odwoławcze	321
Rozdział 1. Apelacja	321
Rozdział 1 ¹ . (uchylony)	328
Rozdział 2. Zażalenie	329
Dział Va. Skarga kasacyjna	333
Dział Vb. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego	340
Dział VI. Wznowienie postępowania	341
Dział VII. (uchylony)	345
Dział VIII. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	346
Tytuł VII. Postępowania odrębne	349
Dział I. Postępowanie w sprawach małżeńskich	349
Rozdział 1. Przepisy ogólne	349
Rozdział 2. Sprawy o rozwód i o separację	351
Rozdział 3. Inne sprawy	355
Dział II. Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi	356
Dział III. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	359
Rozdział 1. Przepisy ogólne	359
Rozdział 2. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy	368
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	369
Dział IV. Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania	376
Dział IVa. Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji	376
Rozdział 1. (uchylony)	376
Rozdział 2. (uchylony)	376
Dział IVb. Postępowanie w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone	382
Dział IVc. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki	384

Dział IVd. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty	386
Dział IVe. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego	389
Dział V. Postępowanie nakazowe i upominawcze	391
Rozdział 1. Przepisy ogólne	391
Rozdział 2. Postępowanie nakazowe	391
Rozdział 3. Postępowanie upominawcze	396
Dział VI. Postępowanie uproszczone	398
Dział VII. Europejskie postępowania w sprawach transgranicznych	402
Rozdział 1. Europejskie postępowanie nakazowe	402
Rozdział 2. Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń	404
Dział VIII. Postępowania elektroniczne	406
Rozdział 1. Elektroniczne postępowanie upominawcze	406
Księga druga. Postępowanie nieprocesowe	410
Tytuł I. Przepisy ogólne	410
Tytuł II. Przepisy dla poszczególnych rodzajów spraw	417
Dział I. Sprawy z zakresu prawa osobowego	417
Rozdział 1. Uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu	417
Oddział 1. Postępowanie o uznanie za zmarłego ...	417
Oddział 2. Postępowanie o stwierdzenie zgonu	420
Oddział 3. Uchylenie postanowień orzekających uznanie za zmarłego lub stwierdzenie zgonu ...	421
Rozdział 2. Ubezwłasnowolnienie	422
Oddział 1. Przepisy ogólne	422
Oddział 2. Doradca tymczasowy	423
Oddział 3. Postępowanie	424
Dział II. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli	428
Rozdział 1. Sprawy małżeńskie	428
Rozdział 2. Inne sprawy rodzinne oraz sprawy opiekuńcze	432

Oddział 1. Przepisy ogólne	432
Oddział 2. Sprawy z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi	435
Oddział 3. Sprawy o przysposobienie	439
Oddział 4. Sprawy z zakresu opieki	441
Oddział 5. Sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką	442
Oddział 6. Sprawy dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem	446
Rozdział 3. Sprawy z zakresu kurateli	449
Dział III. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego	450
Rozdział 1. Przepisy ogólne	450
Rozdział 2. Stwierdzenie zasiedzenia	451
Rozdział 2a. Przepadek rzeczy	451
Oddział 1. Przepadek rzeczy na podstawie prawa celnego	451
Oddział 2. Przepadek pojazdów	452
Rozdział 3. Zarząd związany ze współwłasnością i użytkowaniem	453
Rozdział 4. Zniesienie współwłasności	454
Rozdział 5. Ustanowienie drogi koniecznej i służebności przesyłu	457
Rozdział 6. Postępowanie wieczystoksięgowe	457
Dział IV. Sprawy z zakresu prawa spadkowego	465
Rozdział 1. Zabezpieczenie spadku i spis inwentarza	466
<i>Rozdział 1. Zabezpieczenie spadku, wykaz inwentarza i spis inwentarza</i>	<i>466</i>
Rozdział 2. Przyjęcie lub odrzucenie spadku	477
Rozdział 3. Ogłoszenie testamentu	479
Rozdział 4. Wyjawienie przedmiotów spadkowych	480
Rozdział 5. Przesłuchanie świadków testamentu ustnego	482
Rozdział 6. Sprawy dotyczące wykonawcy testamentu	483

Rozdział 7. Zarząd spadku nieobjętego	484
Rozdział 8. Stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego	485
Rozdział 9. Dział spadku	489
Rozdział 10. Inne sprawy spadkowe	491
Dział IVa. Sprawy z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego	491
Dział V. Sprawy depozytowe	493
Rozdział 1. Złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego	493
Rozdział 2. Zwrot depozytu sądowego składającemu i wydanie depozytu sądowego uprawnionemu	496
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach o stwierdzenie likwidacji niepodjętego depozytu	498
Dział VI. Postępowanie rejestrowe	499
Księga trzecia. (uchylona)	503
Księga czwarta. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt	503
CZĘŚĆ DRUGA. POSTĘPOWANIE ZABEZPIECZAJĄCE	506
Tytuł I. Przepisy ogólne	506
Tytuł II. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych	513
Tytuł III. Inne wypadki zabezpieczenia	520
CZĘŚĆ TRZECIA. POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE	522
Tytuł I. Przepisy ogólne	522
Dział I. Organy egzekucyjne, ich właściwość i postępowanie w ogólności	522
Dział II. Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności	532
Dział IIa. Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego	544

Dział IIb. Stwierdzenie wykonalności europejskiego nakazu zapłaty	546
Dział IIc. Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń	547
Dział II d. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych	547
Dział IIe. Wyciągi z orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach alimentacyjnych	548
Dział II f. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń obejmujących środki ochrony w sprawach cywilnych	549
Dział III. Wszczęcie egzekucji i dalsze czynności egzekucyjne	551
Dział IV. Zawieszenie i umorzenie postępowania	560
Dział V. Ograniczenia egzekucji	566
Dział VI. Powództwa przeciwegzekucyjne	573
Tytuł II. Egzekucja świadczeń pieniężnych	575
Dział I. Egzekucja z ruchomości	575
Rozdział 1. Zajęcie	575
Rozdział 2. Sprzedaż	581
Dział II. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	587
Dział III. Egzekucja z rachunków bankowych	592
Dział IV. Egzekucja z innych wierzytelności	598
Dział IVa. Egzekucja z innych praw majątkowych	604
Dział V. Wyjawienie majątku	610
Dział VI. Egzekucja z nieruchomości	613
Rozdział 1. Przepisy wstępne	613
Rozdział 2. Zajęcie	614
Rozdział 3. Opis i oszacowanie	622
Rozdział 4. Obwieszczenie o licytacji	625
Rozdział 5. Warunki licytacyjne	628
Rozdział 6. Licytacja	631
Rozdział 7. Przybicie	635
Rozdział 8. Przysądzenie własności	637

Rozdział 9. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego	640
Dział VIa. Uproszczona egzekucja z nieruchomości	642
Dział VII. Egzekucja ze statków morskich	644
Dział VIII. Podział sumy uzyskanej z egzekucji	647
Rozdział 1. Przepisy ogólne	647
Rozdział 2. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę	650
Rozdział 3. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych	652
Rozdział 4. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości	653
Tytuł III. Przepisy szczególne o egzekucji	656
Dział I. Egzekucja świadczeń niepieniężnych	656
Dział II. Przepisy szczególne o egzekucji z udziałem skarbu państwa oraz przedsiębiorców	664
Rozdział 1. Przepisy ogólne	664
Rozdział 2. Egzekucja przez zarząd przymusowy	666
Rozdział 3. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego	671
Dział III. Egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej	675
Dział IV. (uchylony)	676
Dział V. Egzekucja świadczeń alimentacyjnych	677
Dział VI. (uchylony)	679
CZĘŚĆ CZWARTA. PRZEPISY Z ZAKRESU MIĘDZYNARODOWEGO POSTĘPOWANIA CYWILNEGO	679
Księga pierwsza. Jurysdykcja krajowa	680
Tytuł I. Przepisy ogólne	680
Tytuł III. Jurysdykcja krajowa w procesie	681
Tytuł IV. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu nieprocesowym	688

Tytuł IVa. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym	692
Księga pierwsza a. Immunitet sądowy i egzekucyjny	693
Księga druga. Postępowanie	697
Tytuł I. Zdolność sądowa i procesowa	697
Tytuł II. Zabezpieczenie kosztów procesu	697
Tytuł III. Zwolnienie cudzoziemców od kosztów sądowych	700
Tytuł IV. Pomoc prawna	700
Tytuł V. Zabezpieczenie dowodów	705
Tytuł VI. Zagraniczne dokumenty urzędowe	706
Tytuł VII. Czynności dotyczące spadku po cudzoziemcach	706
Tytuł VIII. Stwierdzenie obcego prawa i wzajemności	708
Tytuł IX. Uzasadnienie prawomocnych orzeczeń i wydawanie zaświadczeń	708
Tytuł X. Wniosek o uchylenie wyroku wydanego w sprawie alimentacyjnej	709
Księga trzecia. Uznanie i stwierdzenie wykonalności	710
Tytuł I. Uznanie orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych	710
Tytuł II. Wykonalność orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych oraz ugód zawartych przed takimi sądami i organami lub przez nie zatwierdzonych	713
Tytuł III. (uchylony)	715
Tytuł IV. (uchylony)	716
Tytuł V. (uchylony)	716
Tytuł VI. (uchylony)	716
Księga czwarta. Uznanie i wykonanie niektórych orzeczeń sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzących z tych państw ugód i dokumentów urzędowych	717
Tytuł I. Przepisy ogólne	717

Tytuł II. Wykonanie	718
Tytuł III. Odmowa uznania lub wykonania	721
CZĘŚĆ PIĄTA. SĄD POLUBOWNY (ARBITRAŻOWY)	722
Tytuł I. Przepisy ogólne	722
Tytuł II. Zapis na sąd polubowny	725
Tytuł III. Skład sądu polubownego	727
Tytuł IV. Właściwość sądu polubownego	731
Tytuł V. Postępowanie przed sądem polubownym	733
Tytuł VI. Wyrok sądu polubownego i zakończenie postępowania	737
Tytuł VII. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego ...	740
Tytuł VIII. Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej	743
Skorowidz	747
O Autorach	791

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1994 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn. zm.)
- ustawa o kosztach sądowych – ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 z późn. zm.)

Zbiory orzecznictwa

- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSNCP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

- OSNP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy,
Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicz-
nych
- OTK – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego

Organy orzekające

- SN – Sąd Najwyższy
- SOKiK – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- TK – Trybunał Konstytucyjny
- UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Wstęp

Postępowanie cywilne jako przedmiot akademickiego wykładu obejmuje materię niezwykle szeroką. Zgodnie z powszechnie przyjmowaną systematyką, na materię tę składa się zarówno postępowanie rozpoznawcze, w tym postępowanie procesowe i nieprocesowe, jak i postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, prawo międzynarodowego i europejskiego postępowania cywilnego, nierzadko także postępowanie upadłościowe czy coraz częściej eksponowane alternatywne metody rozpoznawania spraw cywilnych. Faktu obszerności treściowej postępowania cywilnego nie zmienia tendencja do wyodrębniania poszczególnych jego rodzajów jako przedmiotów oddzielnych wykładów.

Z drugiej strony wskazana materia regulowana jest jednym z najbardziej obszernych aktów prawnych, jakim jest kodeks postępowania cywilnego, choć nie należy zapominać także o innych ustawach będących źródłem wielu przepisów proceduralnych.

Faktem niekwestionowanym jest zaś doniosłość praktyczna instytucji prawnych wyłaniających się zarówno z przepisów, jak i poglądów doktryny postępowania cywilnego.

Wszystko to sprawia, że poznanie materii tworzącej postępowanie cywilne jest niezbędne nie tylko dla studentów, lecz także praktyków, oraz że poznanie to winno być należyte – to znaczy dogłębne i oparte na zrozumieniu zawartej w tej materii treści. Taką wiedzę na etapie studiów może dać jedynie przyswojenie i analiza informacji zawartych w treści wykładu i podręcznikach.

Niniejsze opracowanie nie jest podręcznikiem i nie ma spełniać wskazanej wyżej roli, w szczególności zaś nie może podręcznika zastąpić. Założeniem wydawniczym było natomiast, by niniejsze opracowanie stanowiło podręczne narzędzie przydatne do uporządkowania zdobytej wiedzy, utrwalenia wiadomości i ich szybkiego powtórzenia przed egzaminem czy w innych sytuacjach wymagających zweryfikowania podstawowych wiadomości z przedmiotu. Powyższe założenie oczywiście wpływa na sposób przedstawienia materiału dydaktycznego w opracowaniu – jakkolwiek obejmuje on całość materii składającej się na postępowanie cywilne jako przedmiot uniwersyteckiego wykładu, jest on zaprezentowany w formie skróconej i skondensowanej, a zarazem z ograniczeniem do najistotniejszych i podstawowych aspektów wybranych instytucji procesowych. Takie ujęcie treści w połączeniu z wygodnym formatem i uzupełnione przepisami kodeksu postępowania cywilnego powinno spełnić przypisaną opracowaniu funkcję.

Część I
Wykład

Wiadomości wstępne

1.1. Pojęcie i rodzaje postępowania cywilnego

Postępowanie cywilne to pewna zorganizowana działalność, na którą składa się zespół czynności sądów i innych uprawnionych organów, a także stron i innych uprawnionych podmiotów, podejmowanych w określonej prawem formie, miejscu i czasie w celu ochrony praw wynikających ze stosunków prawnych z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, a także innych stosunków prawnych. Działalność ta polega na rozpoznawaniu i rozstrzyganiu spraw w drodze orzeczenia sądu lub innego właściwego organu albo ich załatwianiu poprzez czynności stron w drodze ugody sądowej lub przed mediatorem oraz na przymusowym wykonywaniu orzeczeń sądu i ugód zawartych przez strony.

Wynika z tego, że postępowanie cywilne spełnia dwa **cele**, których realizacji odpowiadają dwie **fazy** postępowania:

- 1) rozpoznawanie i rozstrzyganie (załatwianie) spraw (faza postępowania **rozpoznawczego**),
- 2) przymusowe wykonywanie wydanych orzeczeń i zawartych ugód (faza postępowania **wykonawczego, egzekucyjnego**).

Ze względu na to, że działalność w zakresie rozpoznawania i rozstrzygania spraw cywilnych może być wolą ustawodawcy wy-

konywana przez sądy oraz inne uprawnione organy, w ramach postępowania cywilnego wyróżnia się:

- **postępowanie sądowe**, toczące się przed sądami powszechnymi (rejonowymi, okręgowymi i apelacyjnymi) oraz Sądem Najwyższym (art. 2 § 1 k.p.c.),
- **postępowanie pozasądowe**, prowadzone przez organy inne niż sądy (art. 2 § 3 k.p.c.).

! Aktualnie nie ma sądów szczególnych rozpoznających i rozstrzygających sprawy cywilne – por. art. 2 § 1 k.p.c.

Do postępowań pozasądowych zalicza się:

- postępowanie przed sądem polubownym,
- pozasądową mediację,
- postępowanie przed komisją pojednawczą w sprawach z zakresu prawa pracy,
- postępowanie przed wojewódzką komisją do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych.

Tylko postępowanie przed sądem polubownym może zakończyć się rozstrzygnięciem sporu przez ten sąd, wynikiem mediacji i postępowania przed komisją pojednawczą w sprawach pracowniczych może być tylko zawarcie ugody przez strony, natomiast wojewódzka komisja do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych wydaje orzeczenie w przedmiocie ustalenia istnienia zdarzenia medycznego, zaś kwestia wysokości odszkodowania lub zadośćuczynienia jest przedmiotem porozumienia uczestników postępowania.

! Do postępowań pozasądowych nie stosuje się, nawet odpowiednio, przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu sądowym, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej (tak jest w przypadku postępowania przed wojewódzką komisją do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych, gdzie odsyła się do wskazanych w ustawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego – zob. art. 67o ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 159 z późn. zm.) oraz art. 1 i art. 1184 § 2 zdanie drugie k.p.c.).

Postępowanie sądowe dzieli się, stosownie do celu, jaki ma być w nim osiągnięty, na postępowanie **rozpoznawcze** i **wykonawcze**. Ponadto wyróżnia się **postępowanie zabezpieczające**.

W ramach postępowania rozpoznawczego wyróżnia się **dwa tryby** postępowania:

- **postępowanie procesowe**, charakteryzujące się istnieniem **sporu o prawo**, odzwierciedlonym przez **dwie przeciwstawne strony procesowe**, realizujące w postępowaniu swoje **prywatne interesy**,
- **postępowanie nieprocesowe**, którego założeniem jest **brak sporu o prawo**, w związku z czym pozycje **uczestników postępowania** nie są przeciwstawne, a uzasadnieniem działania sądu jest przede wszystkim wzgląd na **interes publiczny**.

Kodeks przewiduje **domniemanie na rzecz drogi procesu**, co oznacza, że jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, sprawa jest rozpoznawana w procesie (art. 13 § 1 k.p.c.). Nadto przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej (art. 13 § 2 k.p.c.).

Proces cywilny może toczyć się jako postępowanie **zwykłe** oraz jako postępowania **odrębne**.

Do postępowań odrębnych zalicza się postępowanie:

- 1) w sprawach małżeńskich, 2) w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi, 3) w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, 4) w sprawach z zakresu ochrony konkurencji, 5) w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, 6) w sprawach z zakresu regulacji energetyki, 7) w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty, 8) w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego, 9) europejskie postępowanie nakazowe, 10) europejskie postępowanie w sprawie roszczeń drobnych, 11) w sprawach o naruszenie posiadania, 12) nakazowe, 13) upominawcze, 14) elektroniczne postępowanie upominawcze, 15) uproszczone.

- ! Tryby postępowania to tylko proces i postępowanie nieprocesowe. Postępowania procesowe odrębne nie są trybami postępowania.

POSTĘPOWANIE CYWILNE

■ **MINIREPETYTORIA** to seria specjalnie przygotowanych książek, które umożliwiają szybkie przyswojenie wiedzy z danego przedmiotu oraz będą pomocne w powtórzeniu wcześniej opanowanej materii przed egzaminem lub kolokwium.

■ Publikację wyróżnia:

- przystępne i zwięzłe ujęcie tematu – przedstawienie najważniejszych wymaganych wiadomości z postępowania cywilnego,
- możliwość korzystania z pełnego tekstu ustawy – Kodeks postępowania cywilnego,
- przyjazny format,
- atrakcyjna cena.

■ Książka przeznaczona jest przede wszystkim dla studentów wydziałów prawa i administracji oraz dla osób przygotowujących się do egzaminów wstępnych na aplikacje prawnicze.

ISBN 978-83-264-8273-1

9 788326 482731

Cena 24,90 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.książki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

